

Vojko Vučković,
Jožef Šimenko¹

Mešane borilne veščine v Sloveniji

Izvleček

Mešane borilne veščine ali MMA predstavljajo unikatno možnost treniranja borilnih veščin. S svojo popularnostjo in vse večjo prepoznavnostjo MMA privablja množice na svoje borbene spektakle. Zaradi tega se tudi vedno več ljudi odloča za vadbo mešanih borilnih veščin tudi v Sloveniji. Namen članka je predstaviti zgodovino mešanih borilnih športov in njen nastanek ter razvoj v Sloveniji. V nadaljevanju je predstavljen pregled in možnosti treniranja mešanih borilnih športov v Sloveniji ter predstavitev slovenske lige mešanih borilnih veščin.

Ključne besede: borilni športi, mešane borilne veščine, trening, Slovenija.

Mixed martial arts in Slovenia

Abstract

Mixed martial arts or MMA are an unique opportunity of training martial arts. MMA with its popularity and the increasing recognisability attracts crowds on their combat spectacles. As a result, more and more people are choosing to practice mixed martial arts in Slovenia. The purpose of this article is to present the history of mixed martial arts in general and its beginnings and development in Slovenia. In addition we are presenting overview of opportunities to train mixed martial arts in Slovenia and presentation of the Slovenian league of mixed martial arts.

Keywords: combat sports, mixed martial arts, training, Slovenia.

■ Kaj so mešane borilne veščine ali MMA

Mešane borilne veščine (MMA) predstavljajo polno kontakten borilni šport, ki omogoča uporabo oprijemalnih ter udarjalnih tehnik stoje in na tleh, izvirajoč iz različnih borilnih športov in veščin. Zgodovina mešanih borilnih veščin sega nazaj v obdobje starogrškega pankrationa iz 7. stoletja pred našim štetjem (MMA, 2014). Bližnji predhodnik današnjih mešanih borilnih veščin pa predstavlja *vale tudo*, ki izvira iz Brazilije in se je pojavil v začetku 19. stoletja. V prevodu pomeni "vse velja". Nekateri ga okarakterizirajo kot borilno veščino, vendar primarno predstavlja prireditev z neoboroženo polno kontaktno borbo z omejenimi pravili, značilno za brazilske karnevale in festivale. Takšno borbo predstavlja borba brez kakršnih koli rokavic, časovne ali prostorske omejitve. Ni sodnika, ki bi določil zmagovalca. Zmaga tisti, ki nasprotnika prislili v predajo ali ga spravi v nezavest. Tako je borba, kar se da približana realnemu boju (*About vale tudo*, 2014; Grant, 2012). *Vale tudo* sta v svojo smer razvila Carlos Gracie in Hélio Gracie s svojimi t. i. *Gracie Challenge borbami*, ki so potekale v njihovih telovadnicah. Prvi Graci Challenge je potekal 3. septembra leta 1935 (History of MMA, 2014). Brata Gracie sta v naslednjih 40 letih razpisala dvojboje in napovedala denarne nagrade za borce, ki se bodo borili proti njima. Hélio Gracie se je boril z borci iz različnih borilnih veščin. Leta 1951 je s tehniko davljenja premagal takrat drugega najboljšega judoista na svetu Yukio Kato v šestih minutah borbe

(Grant, 2012). Brata Gracie sta tekom svoje kariere na podlagi juda in jiu jitsa razvila svoje vrstno borilno veščino in jo poimenovala *Brazilski Jiu Jitsu*, ki je danes eden od temeljev mešanih borilnih veščin. Te vrste dogodki so se začeli širiti na Japonsko in v ZDA. Leta 1978 je Héliov sin Rorian odprl šolo Gracie Jiu-Jitsua v Kaliforniji. To je posledično pripeljalo do tega, da je Rorian Irta skupaj z Robertom Meyrowitzem in Arthurjem Daviesom leta 1993 ustanovil prvo profesionalno združenje borcev mešanih borilnih športov *Ultimate Fighting Championship – UFC* (Downey, 2007). Njihovo prvo tekmovanje je potekalo 12. novembra 1993 v Denver McNichols Areni. Borba je potekala med Kenom Shamrockom in Royce Graciem ter se končala z zmago slednjega (The UFC, 2014; UFC timeline, 2008). Mešani borilni športi so se razvili in za razliko od *vale tudo* dodali več različnih pravil. Dodali so težnostne kategorije, omejitve časa borbe na tleh in dodali sodnika v ringu ter še sodnike zunaj borbe, ki v primeru, da sta nasprotnika izenačena po preteku časa, ki je predviden za borbo, odločajo o zmagi. Tekma se lahko prekine in odloči predčasno, če je eden od tekmovalcev huje poškodovan in sodnik predčasno prekine borbo s t. i. *tehničnim knockoutom*, če tekmovalec ostane brez zavesti (t. i. *knockout*) ali če se nasprotnik preda (Jensen, Roman, Shaft in Wrisberg, 2013). Mešani borilni športi predstavljajo najhitreje rastoči severnoameriški šport. UFC je 12. novembra 2011 prvič sodeloval s televizijsko hišo FOX in na njenih kanalih prvič v zgodovini te televizijske hiše predvajal prireditev mešanih borilnih veščin. To MMA prireditev si je v ZDA ogledalo rekordno število gledalcev, ki je v povprečju znašalo 5,7 milijona in največ 8,8 milijona gledalcev (Brown, Devlin in Billings, 2013). Priljubljenost mešanih borilnih veščin se veča iz

¹Olimpijski komite Slovenije

dneva v dan. Poleg organizacije UFC so se pojavile tudi organizacije, kot so PrideFC, WEC, Strikeforce, Bellator in Pancrase, ki tudi promovirajo ter organizirajo borbe MMA (Santos, Tainy, Schmidt in Shim, 2013). Eni od najbolj znanih borcev mešanih borilnih veščin so Royce Gracie, Anderson Silva, Fedor Emelianenko, Antonio Rodrigo Nogueira, Randy Couture, Chuck Liddell, Cain Velasquez, Junior dos Santos, Frank Mir, Mirko Filipović, Josh Barnett ... (All-Time MMA rankings, 2014).

■ Mešane borilne veščine v Sloveniji

V Sloveniji se je s stilom borb *vale tudo* med prvimi začel ukvarjati Adel Ayari. V tej disciplini je med prvimi tekmoval tudi v tujini. Prvi klubi, ki so se posvetili izključno poučevanju stila borb *vale tudo*, so bili Vale Tudo klub Ljubljana, Vale Tudo klub Velenje in Vale Tudo klub Celje. V Ljubljani sta dolga leta poučevala Matjaž Hrovat in Simon Zajc, v Velenju Robert Lisac in v Celju Gregor Strakl. Kasneje je klub v Ljubljani prevzel Miha Utroša (Vale tudo, 2014).

Leta 2000 je bil ustanovljen klub, ki je bil imenovan Slovaletudo/Vale Tudo klub Ljubljana. Ustanoviteljica sta bila Simon Zajc in Matjaž Hrovat, klub pa je deloval v okviru takrat Visoke policijske varnostne šole. Omenjena sta prvotno trenirala *wing chun kung fu* in se želela preusmeriti v bolj realno športno borbo. Treningi so potekali trikrat tedensko. Slovaletudo je bil takrat edini klub v Sloveniji, ki je ponujal tovrstne borbe. Kmalu je želja po osebni rasti in razvoju prerasla v športni izziv in leta 2004 so se v Trbovljah pojavili prvi turnirji, ki so borcem iz Slovenije omogočili borbe po pravilih MMA. Prvi, ki je s svojo srčnostjo uspel premakniti meje gladiatorstva v medije, je bil Dalibor Anastasov, ki je po srčnem boju premagal velik hrvaški up – Nikolo Pitinca. To še danes velja za začetek modernega MMA v Sloveniji. Anastasov je v naslednjih letih nanizal kar nekaj uspehov. Leta 2006 sta klub Slovaletudo zaradi pomanjkanja motivacije in časa prevzela Miha Utroša in Gregor Pongrac ter število tedenskih treningov povečala s 3 na 6. Prav tako je klub, ki od takrat naprej deluje pod imenom Valetudo Ljubljana, dobil nove lastne prostore s fitnessom. V tistem času se je na treningih pojavil eden od najuspešnejših slovenskih borcev mešanih borilnih veščin Bojan Kosednar – Želva, ki je pod strokovnim vodstvom Utroše in Pongraca hitro napredoval v izrednega borca. Ekipi se je priključil še Marko Drmonjič. Celotna ekipa je takrat predstavljala okostje slovenskega MMA (G. Pongrac, osebna komunikacija, marec 2014).

Na drugem koncu Ljubljane v klubu UFC Rupa sta s svojim delom začela tudi brata Šude. Oba sta se kasneje uspešno borila v ringu in še danes aktivno in uspešno delujeta na slovenskem K1 in MMA področju. Starejši izmed bratov, Tomi »the gun« Šude, ni bil nikoli poražen, vendar je zaradi premalo motivacije ter zanimanja javnosti za MMA prenehal s tekmovanji (T. Šude, osebna komunikacija, april 2014).

Uspešni nastopi Utroše, Kosednarja in Drmonjiča so pritegnili precej pozornosti med mladimi in izjemen je bil vpis v letu 2007. Valetudo Ljubljana je v tistem času na sceno lansiral več borcev, kot so Rok Demič, Tomi Cestnik, Edvin Ramdedovič, Miha Čičič in Lemmy Krušič. Konec leta 2007 in začetek leta 2008 sta bila izredno uspešna za slovenski MMA. Bojan Kosednar je v tem času v dveh vrhunskih predstavah premagal prvega borca balkana Dragana Bakulo in s tem osvojil pas prvaka v kategoriji do 77 kg ter kasneje premagal še brazilca Fabrizia Nascimento na Combat League v Italiji. Od

ttega trenutka dalje je slovenski MMA pridobil na veljavi in ugledu. Kosednar je leta 2008 nizal uspeh za uspehom, kar ga je peljalo v meko borilnih športov – Tokio na Japonskem. Tam je v organizaciji Sengoku po tesni sodniški odločitvi izgubil proti Japoncu Jokoti. Leta 2008 se je od kluba Valetudo Ljubljana odcepila tekmovalna ekipa in začela delovati pod še danes znanim imenom MMA Ljubljana. Trener in vodja ekipe Gregor Pongrac je v tem času uspel sestaviti veliko ekipo amaterskih in profesionalnih tekmovalcev. V tem času se v okviru MMA Ljubljana profesionalno bori več kot 10 borcev. Člani MMA Ljubljana redno osvajajo naslove na hrvaških amaterskih tekmovanjih in profesionalnih borbah po Evropi (G. Pongrac, osebna komunikacija, marec 2014).

Omeniti velja tudi organizacijo World Freefight Challenge ali WFC pod vodstvom Zlatka Mahiča, ki je od leta 2006 do leta 2013 premikala meje MMA v Evropi. V Sloveniji smo bili lahko zaradi tega priča borbam borcev in prvakov različnih najmočnejših MMA organizacij, kot so Aleksander Schlemenko, Raphael Feijao (Bellator), Edson Drago (Pride), Evangelista Santos, Francis Carmont, Igor Araujo, Denins Siver, Igor Pokrajac, Paul Daley, Piotr Hallman (UFC) ... (Z. Mahič, osebna komunikacija, april 2014). Razvijajo se tudi druge organizacije, kot so AFC – *Adrenaline Freefight Challenge* pod vodstvom Andreja Bregarja iz Trbovelj.

Tabela 1: Seznam klubov in trenerjev mešanih borilnih veščin (M. Malešič, osebna komunikacija, april 2014)

KLUB	TRENER/JI
MMA Ljubljana	Gregor Pongrac, Midhad Mumino- vič, Andraž Bole
Rupa / sedaj TNT Gym	Tomi Šude in Đorđe Kesič
Black Box MMA	Miha Malešič
Gepard fight Club	Redžo Ljutič in Edvin Ramdedovič
MMA Velenje	Elvedin Buljubašič in Dejan Tavčer
Alliance Red Eagle BJJ in MMA	Neven Polajnar
Fight Xtreme	Ivo Žižek
MMA Brežice/TBK Brežice	Simon Srečković in Rožle Jazbinšek
KBV Gladiator	Jure Vušnik
ŽŠD Maribor	Albert Mihajlovič
MMA Laško	Matej Kotnik
ŠD Piramida Novo Mesto	Zoran Dražetič
MMA Legija	Rok Korošec
MMA Postojna	Predrag Brestovac
FCL (Fight Club Ljubljana)	Robert Lisec
Red Tiger Team	Franci Artnak
Budo Gym Gorizia	Giuliano Marchesan
MMA Koper	Miloš Tasič
KBV Fudoshin	Rok Šuster
DBV Pivka	Ivan Karačič
KBV Sensu	Sašo Gabršček
BK Sankaku Celje	Marjan Gobec
Karate klub 9. Zmaj	Goran Jovanič
Pit Bull MMA	Damir Gačnik in Amir Alešević

Zadnjih nekaj let se v Sloveniji odpira vedno več klubov, ki trenirajo mešane borilne veščine. Pred desetimi leti je bil samo eden, sedaj pa obstaja veliko MMA klubov ali klubov borilnih veščin z MMA oddelkom, ki lahko vidimo v Tabeli 1. Klubi, kot so MMA Ljubljana in MMA Velenje, imajo tudi žensko selekcijo.

Od leta 2011 je bila v Sloveniji ustanovljena Slovenska MMA liga. Kot prva liga v Sloveniji omogoča amaterskim tekmovalcem, da tekmujejo v tem športu tudi pri nas. Namen organizatorjev je omogočiti prijetno športno doživetje in pridobivanje izkušenj v tem športu. V letu 2012 je v ligi tekmovalo 24 klubov s 125 tekmovalci. Leta 2013 je tekmovalo 20 klubov s 101 tekmovalcem (SML-slovenska MMA liga, 2014).

V Slovenski MMA ligi se tekmuje v treh skupinah. SKUPINA C – je za mladoletne osebe, začetnike in tudi za malo bolj izkušene tekmovalce. Pravila v skupini C so sestavljena iz omejenih pravil amaterskih MMA tekm, kjer ni dovoljeno udarjati v glavo. Tri točke so podeljene za zmago in ena točka za neodločeno borbo. Tekmovalec z največ točkami ob koncu sezone je razglašen za zmagovalca. Tekmuje se v težnostnih kategorijah do 60 kg, do 70 kg, do 77 kg, do 84 kg, do 93 kg in nad 93 kg. SKUPINA B – je za tekmovalce, ki se želijo boriti po pravilih Amaterskega MMA-ja z vso zaščitno opremo, kjer so dovoljeni tudi udarci v glavo. Tri točke so podeljene za zmago, za poraz pa dobi tekmovalec nič točk. Tekmovalec z največ točk ob koncu sezone je razglašen za zmagovalca. V tej skupini ni dovoljeno nastopati mladoletnim osebam. Tekmuje se v težnostnih kategorijah do 60 kg, do 70 kg, do 77 kg, do 84 kg, do 93 kg in nad 93 kg. Skupini B in C sta znotraj tega razdeljeni še na mladinsko in člansko kategorijo. SKUPINA A – je rezervirana za profesionalne ligaške tekme, kjer tekme potekajo v kletki (SML – Slovenska MMA liga, 2014).

■ Sklep

Mešane borilne veščine predstavljajo unikatno možnost treniranja borilnih veščin. S svojo popularnostjo in vse večjo prepoznavnostjo privabljajo množice na svoje borbene spektakle. Vedno več mladih trenira MMA in skozi to borilno veščino spoznavajo vrednote, kot so vztrajnost, poštenost, tekmovalnost ... Vendar MMA ni samo šport za mlade. V Sloveniji imamo kar nekaj starejših od 50. let, ki trenirajo in aktivno tekmujejo na MMA tekmovanjih, kot je na primer Zlatko Džaferović, ki je bil med drugim tudi nagrajen za promocijo MMA. Torej mešane borilne veščine predstavljajo zanimivo mešanico različnih stilov in veščin, združenih v celoto, ki je primerna za moške in ženske vseh starosti. MMA lahko treniramo zgolj zase kot obliko samobrambe, lahko pa se tudi preizkusimo v slovenski amaterski ligi.

■ Literatura

1. *About vale tudo*. (14. 4. 2014). Carlson Gracie Trainig Center. Pridobljeno iz <http://www.pythonbjj.com/Vale-Tudo.html>

2. *All-Time MMA rankings*. (14. 4. 2014). Fightmatrix. Pridobljeno iz <http://www.fightmatrix.com/all-time-mma-rankings/>
3. Brown, N. A., Devlin, M. B. in Billings, A. C. (2013). Fan Identification Gone Extreme: Sports Communication Variables Between Fans and Sport in the Ultimate Fighting Championship. *International Journal of Sport Communication*, 6(1), 19–32.
4. Downey, G. (2007). Producing Pain: Techniques and Technologies in No-Holds-Barred Fighting. *Social Studies of Science*, 37(2), 201–226.
5. Grant, T. P. (1. 1. 2012). *MMA Origins: Vale Tudo and The Original MMA Rivalry*. Bloodyelbow. Pridobljeno iz <http://www.bloodyelbow.com/2012/1/1/2663021/mma-origins-vale-tudo-and-the-original-mma-rivalry>
6. *History of MMA*. (14. 4. 2014). Timetoast. Pridobljeno iz <http://www.timetoast.com/timelines/history-of-mma>
7. Jensen, P., Roman, J., Shaft, B. in Wrisberg, C. (2013). In the Cage: MMA Fighters' Experience of Competition. *Sport Psychologist*, 27(1), 1–12.
8. *MMA*. (14. 4. 2014). FCL.si Pridobljeno iz <http://www.fcl.si/kaj-treniramo/mma-mesane-borilne-vescine-ljubljana.html>
9. Santos, C. A., Tainsky, S., Schmidt, K. A. in Shim, C. (2013). Framing the Octagon: An Analysis of News-Media Coverage of Mixed Martial Arts. *International Journal of Sport Communication*, 6(1), 66–86.
10. *SML-slovenska MMA liga*. (14. 4. 2014). SML. Pridobljeno iz <http://www.mmaliga.si/o-ligi-mma-liga-pravila/>
11. *The UFC*. (14. 4. 2014). Discover UFC. Pridobljeno iz <http://www.ufc.com/discover/ufc/index>
12. *UFC timeline*. (30. 5. 2008). USA Today. Pridobljeno iz http://usatoday30.usatoday.com/sports/2008-05-29-mma-timeline_N.htm
13. *Vale tudo*. (14. 4. 2014). Wikipedia. The Free Encyclopedia. Pridobljeno iz http://sl.wikipedia.org/wiki/Vale_tudo

Vojko Vučkovič, prof. šp. vzg.
Dvorce 3c, 8250 Brežice
E-mail: vuckovicvojko@gmail.com

